

Pappers avd 108 Alfredshem historia (nedtecknat av Lennart Sellgren)

Det här är ett försök att beskriva de viktigaste händelserna i avdelningens historia. Jag har läst gamla protokoll. Tyvärr saknas många protokoll. Avdelningen har gjort minnesskrifter vid 30-årsjubiléet 1949 och vid 50-årsjubiléet 1969. Dessa har varit till stor hjälp. I övrigt har jag läst Nils Nylanders bok om Domsjö fabriks första 30 år. De senaste 45 årens historia har jag varit med om själv. Jag började 1974 och var fackligt intresserad från början. Jag var revisor i 6 år och blev sedan vald till kassör 1985-2016. Från 1987 till 2016 var jag med i AU och deltog i de lokala förhandlingarna.

Till att börja med ska jag försöka att förklara varför avdelningens namn är Alfredshem. Carl Alfred Fahlgren ägde ett hemman, där Domsjö fabrik kom att byggas. Platsen tillhörde Hörnetts by. 1872 påbörjade han uppförandet av ett sågverk samt en storstilad herrgård och började kalla platsen för Alfredshem. Det var vanligt på slutet av 1800-talet att delar av en by fick ett nytt namn. Sågen brann för andra gången 1895 och återuppbyggdes ej, men namnet levde länge kvar som postadress och i många föreningars namn. Kempe råkade i konflikt med Fahlgren och vägrade att använda namnet Alfredshem. Därför heter fabriken Domsjö och inte Alfredshems fabrik.

Det har funnits många i den fackliga kampen. Det har säkert gjorts stora uppoffringar av enskilda för det gemensamma bästa. Alla kan inte hyllas. Någon kan bli glömd, hur väl viljan än är att få fram allt det goda som utträttats. Därför har denna redogörelse endast ett fåtal namn. Låt oss därför inte glömma alla de som kämpat för bättre arbetsförhållanden och kort sammanfatta våra känslor inför dessa fackliga pionjärer med ett par enkla ord: **TACK KAMRAT!**

Arbetsförening

Domsjö fabriker startades 1903, men fackföreningen bildades inte förrän 1919. Huvudorsaken var att ägarna (Kempe) ogillade fackföreningar. Istället bildade man en arbetsförening 1905. Den verkade som en lokal fackförening, men utan anknytning till någon riksomfattande organisation. Protokollsboken från de första åren finns bevarad i föreningsarkivet i Härnösand. Protokollet från bildandet inleds med följande ord:

”För bildandet af lokalförening vid Domsjö sulfitfabrik, kallas samtliga arbetare dersteds att sammanträda å Snickarvärkstaden Söndagen den 5 nov 1905”.

Vid detta möte anslöts sig 40 medlemmar. Man diskuterade lokalfrågan, instiftande av förtroendenämnd, samt den fortsatta verksamheten. Nästa möte, som hölls den 29

november, omtalas att dr Kempe "sjengt" 500 kronor till bibliotek, samt rum för detsamma. Rummet skulle även få användas som samlingslokal.

En annan viktig fråga de första åren var lördagsnattsarbetets avskaffande. Arbetstiden för skiftarbetare var 12 timmar per skift och under de första åren arbetade man 13 skift på två veckor. Uppehåll i driften var endast mellan klockan 06 och 18 på söndagar. Vid sammanträde den 19 oktober 1906 gick Frans Kempe med på att stoppa driften klockan 18 på lördag, vilket innebar att arbetstiden minskade med 12 timmar under en tvåveckorsperiod.

En fond för pensionsförsäkring aktualiserades, och bolaget lovade att på vissa villkor skänka mark till byggande av egna hem. Andra frågor som togs upp gällde ved, ordnandet av postgång samt underhåll till efterlevande till förolyckade arbetare.

En pensionskassa grundades 1906 med en grundplåt på 10 000 kr från bolaget. Vidare fick man ved och lyse till samlingslokalen man erhållit.

1907 uppstod en spricka i föreningen. En skrivelse behandlades, där snickare och järnverkstadspersonalen undanbad sig inblandning från föreningens sida, då man " ämnade styra och ställa själva". Verksamheten minskade efterhand, åtminstone vad gäller möten och man hade endast något enstaka möte per år. 1908 hade man som viktigaste fråga att ordna potatisland. Året därpå aktualiserades frågan om tvättstuga, mangelbod och bagarstuga.

1918 togs frågan om semester upp, och 1919 fick man 3 dagars semester med en ersättning av 7 kronor per dag. Den fick tas ut i samband med midsommarhelgen.

1920 beslöt man att upphöra med verksamheten, då en riktig fackförening tagit över all den verksamhet som föreningen sysslat med.

Bildandet

I augusti 1919 ordnades ett möte på Iggströmmsgård i Hörnätt, där ombudsman J Persson i Sv. Grov- och Fabriksarbetareförbundet höll ett föredrag och uppmanade arbetarna att organisera sig för tillvaratagande av sina intressen. Listor för teckning av medlemskap i den blivande avdelningen delades ut för cirkulation tills dagen därpå, då ett nytt möte hölls.

Under tiden hade fabriksledningen fått vetskap om fackföreningens bildande. Driftingenjören sammankallade då förtroendenämnden och meddelade, att direktör Kempe hemställt om att man skulle vänta i 14 dagar med bildandet. Under tiden skulle 2 arbetare på bolagets bekostnad resa till Sundsvalls och Ådalens distrikt, för att ta reda på vilka

arbetslöner och andra förmåner arbetarna hade där. Därefter skulle dir. Kempe infinna sig vid Alfredshem och upprätta en ny prislista för arbetarna.

På fackmötet den 9 augusti diskuterades dir. Kempes erbjudande grundligt, men det blev enhälligt avslaget. Lika enhälligt beslöt mötet att bilda avdelning med anslutning till Sv. Grov- och Fabriksarbetareförbundet fr. o. m. **19 augusti 1919**

Avdelningen erhöll 391 som avdelningsnummer och till styrelse valdes: J O Öberg, A Tjärnberg, P Knutsson, P A Svensson, R Söderberg, O Gustafsson och J Hellgren. O Gustafsson utsågs till att meddela fabriksledningen arbetarnas beslut. Antalet medlemmar vid starten var 106. Ordförande blev Albin Tjärnberg.

I juni 1920 hölls en kongress i Gävle för pappersindustriarbetare, och man beslöt att bilda Svenska Pappersindustriarbetareförbundet med start den 1 oktober 1920, samt att gå ur Sv. Grov o Fabriksarbetareförbundet. Vid starten anslöts 37 avdelningar till det nya förbundet (cirka 1/3 av pappersavdelningarna). Den 1 januari 1922 blev avdelningen i Alfredshem medlem i Pappersindustriarbetareförbundet och fick därmed sitt nuvarande avdelningsnummer 108 (numren erhöles i den ordning man anslöts sig).

20-talet

Den nya fackföreningens första uppgift blev att upprätta och till bolaget överlämna förslag till kollektivavtal, samt begära förhandlingar. Förhandlingarna resulterade i att ett avtal kunde undertecknas den 31 december 1919. Bland förbättringarna som erhöles kan nämnas: övertidsersättning med 100 % för söndagsarbete och 50 % för övertidsarbete på annan tid, samt procenthöjning för driftsarbete på söndagsdygnet. Tidigare var övertidsersättningen 33 % för lördagsnatt och söndagsdygnet, och extra ersättning för driftsarbete på söndagsdygnet förekom inte.

1921 störtade konjunkturen, och MoDo råkade i likviditetssvårigheter. Driften inställdes vid bolagets samtliga driftsställen, vid Domsjö sulfitfabrik i 125 dagar. Priset på massa sjönk från 627 kronor per ton 1920 till 166 kronor 1922. Detta innebar att man tvingades att gå med på lönesänkningar för åren 1922 och 1923 till nästan hälften av 1920 års löner. Snittlönen 1920 var 3 669:-/år, och 1930 hade man inte kommit upp till den nivån igen. Den var då 2890:-/år.

Vid avtalsförhandlingarna i slutet av 1924 krävde avdelningen höjda löner och semesterersättning enligt riksavtalet. Det resulterade i en lockout under nyårshelgen och

konflikten varade till den 16 januari 1925. Resultatet blev en seger för facket och underlättades av det stöd man fick ifrån avdelningen i Hörnefors (MoDo-ägd sulfitfabrik).

30- och 40- talet

Inga större meningsskiljaktigheter verkar ha förekommit under dessa år. 1936 tecknade man ett 3-års avtal, ett av de första flerårsavtalen i Sverige.

1931 infördes i arbetsmiljölagen regeln om 4 dagars semester. I många kollektivavtal infördes 1 veckas semester under 30-talet, och 1938 kom första semesterlagen om 2 veckors semester.

Vanligt under de här åren var solidaritetshandlingar. Det blev en spontan arbetsnedläggelse 1931, när man fick veta vad som hänt i Ådalen. Vid begravningen av offren deltog 5 representanter från avdelningen. 1937 ställde man in den sedvanliga årsfesten, för att istället skänka pengar till ett svenskt-norskt sjukhus i inbördeskrigets Spanien. 1940 arbetade man en söndag och procentersättning skänktes till Finlandshjälpen.

Under metallstrejken 1945 gavs ett stort anslag till avdelningen i Gullänget.

De medlemmar som var inkallade under kriget fick kontinuerligt stöd ur en neutralitetsvakt-kassa som organiserats. Man stöttade ekonomiskt även de medlemmar som friställts under kriget. 1941 fick avdelningen ett bidrag på 200 kr från FCO, att utdelas till behövande inför julen. 20 medlemmar fick 10 kr vardera.

1945 inträffade flera explosioner i fabriken. 2 st var mycket allvarliga och en person dog.

1946 blev det klart med den första olycksfallsförsäkringen för alla medlemmar.

1947 infördes en företagsnämnd, och man fick en ny inblick i förhållanden mellan bolag och fackförening.

Fabriken utvecklades och andra verksamheter startade, såsom klorfabriken 1936, spritfabriken 1940 och de kemiska fabriken. Detta medförde att medlemsantalet ökade från 106 medlemmar 1919 till 652 medlemmar 1939 och 1351 medlemmar 1949. Det gjorde att avdelning 1947 beslöt att anställa en ombudsman. Johan Hellgren anställdes som ombudsman och fungerade under flera år även som ordförande och kassör. Johan Hellgren var med redan vid bildandet av avdelningen 1919.

50- och 60-talet

1950 inleddes med stor dramatik. Man beslöt vid ett möte att avdelningens medlemmar skulle kollektivanslutas till socialdemokratiska partiet. Dock skulle möjlighet till reservation finnas. Den möjligheten gjorde att det kommit in drygt 600 reservanter, när man återupptog frågan vid nästa möte. Det blev överklagan av beslutet, och vid senare tillfälle upphävdes beslutet om kollektivanslutning. Frågan har efter det aldrig återkommit.

På hösten 1950 fick avd erbjudande från företaget om att överta tvätt- och badinrättningen, vilket man gjorde. Man bildade en förening för anläggningen. Den låg vid Moälven väster om norra brofästet.

1953 skickade avdelning in en motion om införande av arbetslöshetskassa till förbundskongressen.

Samma år kom begäran från företaget om införande av helkontinuerlig drift. Beslutet togs efter stor dramatik. Det behövdes två möten. Vid det första mötet avslogs begäran. Vid nästa möte hade bolaget kommit med ett bättre bud, samt bifogat en förteckning över 105 arbetare som skulle avskedas eller permitteras, om man sade nej till helkontinuerlig drift. Man beslöt rösta om det nya förslaget, och 512 röster avgavs. Förslaget godkändes med **EN** rösts övervikt. Siffrorna blev 252-251, och 9 röster var blanka och kasserades.

Nästa år kom frågan upp igen, eftersom första året var provår. Det blev åter hårt, men med knapp majoritet 156 mot 146 beslöt man fortsätta med helkontinuerlig drift.

Från och med 1:a maj 1955 utökades driften med att man körde även "lätthelger" (Trettondagen, Kristihimmelfärdsdag och Allhelgonahelgen).

Under resten av 50-talet och hela 60-talet förhandlades årligen om att köra fabriken under pingsthelgen. Även frågan om körning under nyårshelgen kom upp några gånger. Drift under pingsthelgen godkändes oftast. I april 1967 begärde bolaget att få införa storhelgsdrift. Efter omröstning godkändes förslaget med knapp majoritet (275 ja mot 256 nej). Därefter infördes storhelgsdrift, som en av de första fabrikerna i Sverige.

Arbetstiden var lika för skift och dagtid. 1955 sänktes den från 48tim/v. till 45 tim/v. och 1967 till 42,5 tim/vecka.

Lönerna 1955 på dagtid var 4,65 – 5,49 kr per timme, på skift var det 3,88 – 4,47 kr per timme. Man hade en särskild lönestege för minderåriga, manliga resp. kvinnliga. Stegen var från 14 till 18 år. Exempel 14-15 år 180 öre/tim (man), 150 öre/tim (kvinna). Det var vanligt att man började jobba efter man gått ut 7:e klass.

På dagtid var det vanligt med ackordslöner.

Det var många politiska diskussioner på mötena, så hårda att man röstade om att förbjuda politiska och partipolitiska frågor på möten. Beslutet blev inget förbud, men man skulle iakttaga "**politiskt hyfs**" i fortsättningen på mötena.

Från och med 1948 hade avdelningen en lokal ombudsman, vilken delvis betalades av förbundet. Först var Johan Hellgren tills han gick i pension 1960, och därefter anställdes Nils Wågström. Nils var tidigare studieorganisateur i avdelningen. Han slutade 1966, och då anställdes Hemfrid Johansson, som kom från Hörnefors.

70 och 80-talet

Under slutet av 60-talet och hela 70-talet var det stort intresse att ställa upp som förtroendevald. Man växlade ofta ordförande och styrelseledamöter på årsmötena. Det fanns två orsaker till att många kandiderade, dels motsättningen mellan skift och dagtid, samt motsättning mellan socialdemokrater och kommunister.

Vid årsmötet 1971 var det många nominerade till styrelseledamöter. Enligt Pappers stadgar då, måste man få minst 50% av rösterna för att bli vald. Det gjorde att det blev många röstomgångar. Den som fick minst röster plockades bort efter varje omgång, tills man fått en styrelse där alla fått minst 50%. Röstningen pågick till en bit efter midnatt. Det ledde till att man ändrade stadgarna vid nästkommande kongress för Pappers, till att de som fick mest röster vid första omröstningen valdes.

Lönerna betalades ut med kontanter var 14:e dag t.o.m. år 1968. Därefter fick man lön över bank.

Medlemsantalet 31/12 -71 var 1387 st varav 45 kvinnor, ungefär samma antal som år 1949.

Skiftformen var 4-skift och i april -71 hade man röstning om 5-skift med storhelgsdrift. Resultatet blev 315 ja mot 232 nej. Från och med 27/9 började 5-skiftssystemet att gälla.

1973 sänktes arbetstiden till 40 tim/vecka för alla. Pappers och SSIF förhandlade 1975 fram en uppgörelse om sänkt arbetstid för kontinuerligt skiftarbete till 36 tim/vecka, och årsarbetstiden fastställdes till 1616 timmar. Vid Domsjö Fabriker kom man överens efter lokala förhandlingar om att övergå till 5,5-skift och att årsarbetstiden var 1612 timmar. Under sommarmånaderna (juni-augusti) körde man 6-skift.

I början av 70-talet gjordes överenskommelse om fria arbetskläder och arbetsskor.

Avd 108 anställde 1971 Ann-Britt Lundgren på halvtid för att sköta a-kasseärenden och försäkringsfrågor. Orsaken var hög arbetsbelastning. Man hade bl.a. övertagit medlemmarna från avd 168 Hörneborg efter nedläggningen av Treetex- fabriken.

70- talet innebar stora förändringar i fabriken. Det investerades mycket, t.ex. i ett helt nytt blekeri och försileri, vilka togs i drift 1976. Enhetsbindare installerades i magasinet, och en ny vedhantering togs i drift 1982. Det gjorde att driften effektiviserades och mindre personal behövdes. Personalminskningen löstes med naturlig avgång. Det var ett generationsskifte på 70- talet. Många gick i pension, både på skift och dagtid. Många unga anställdes de här åren.

I augusti 1979 ställde hela avdelningsstyrelsen sina platser till förfogande efter att en stor grupp dagtidsgående lämnat en protestskrivelse. Missnöjet berodde på att man haft ett avdelningsmöte under semestern och där godkänt lokala löneuppgörelsen.

Nomineringsmöte och avdelningsmöte, där ny styrelse valdes, var klart i oktober.

Lönesystemet var på dagtid en anställningstidstrappa i 6 steg. På 80-talet utökades trappan med 2 individuella steg utan skrivna kriterier. Det förhandlades om uppflyttning efter begäran från arbetaren eller vederbörandes bas. Utöver det formella lönesystemet kunde den enskilde eller en grupp göra upp med sin chef om timackord eller kvällsackord. Det innebar, till exempel, att när man fick ett jobb kunde arbetaren föreslå att han ville ha 7 timmar för att göra ett jobb, och om jobbet tog 4 timmar fick han betalt för 7 timmar, vanligast förekommande vid övertidsarbete, men förekom även på ordinarie dagtid. På skift var det befattningslöner med möjlighet till ett litet individuellt påslag, ett mångkunnighetstillägg (man kunde fler än en befattning).

I början av 80- talet övergick de som arbetade vid kemiska fabrikerna och Sekab till Fabriksarbetareförbundet. De bildade en egen avdelning. Det innebar att medlemsantalet sjönk kraftigt i avdelningen.

Våren 1981 kom ett erbjudande från bolaget att köpa aktiesparfonder i bolaget. De som nappade på förslaget gjorde en bra affär. Avdelningsstyrelsen gick ut med rekommendation att inte utnyttja företagets förslag. Det var inte ett så bra råd och efter det har man aldrig gett råd i den enskildes investeringar.

När avdelningens ombudsman gick i pension 1983 anställdes ingen ny ombudsman. Han hade skött avdelningens ekonomi, och därför fick man välja en förtroendevald kassör vid årsmötet.

Ernst Johansson var personalchef och tog 1987 upp frågan om timackorden. Han tyckte det var märkligt att det fanns de som fick betalt för 25 timmar på ett dygn. Efter förhandlingar kom man överens om att sluta med timackord och kvällsackord. Man gjorde en beräkning av kostnaderna för ackorden och förbättrade i stället övertidsersättningarna. Resultatet blev att

man räknade upp arbetstiden med 50% vid övertid. Så om du arbetade 6 timmar övertid, fick du betalt för 9 timmar med övertidsersättning på 9 timmar. Det blev ett rättvisare system, eftersom det var lika för alla. Ackordssystemet var orättvist fördelat, vissa fick timackord medan andra aldrig fick det.

1989 var ett händelserikt år. De lokala löneförhandlingarna drog ut på tiden. Normalt brukade man vara klar i april-maj, men det här året försökte man samtidigt komma överens om ett nytt lönesystem för både dagtid och skift. Förhandlingarna pågick med endast uppehåll i juli. I september började ett missnöje breda ut sig i fabriken, att de inte kom till ett resultat. En morgon började man elda ner sodapannorna, och det var på väg att bli en vild strejk i fabriken. Fabrikschefen krävde att facket skulle gå ut och uppmana arbetarna att återuppta arbetet. Det var man tvungen enligt lagen att göra, annars riskerades stora skadestånd för facket. Man gick ut och fick igång fabriken snabbt, för att budskapet till fabriksledningen hade gått fram och att det inte var till någon fördel i förhandlingarna om det blev en längre strejk. Ett förslag till nya lönesystem och nya löner var klart i oktober, och man hade ett avdelningsmöte där det blev röstning om avtalet. Mötet var välbesökt med nästan 300 medlemmar och avtalet röstades igenom med knapp majoritet. Avtalet gav löneökningar på mellan 12% och 18%. Trots hög inflation på 80-talet innebar det skapliga reallönehöjningar.

Lönesystemet för dagtid var en ingångstrappa för nyanställda och sedan rent individuella löner. För skift hade man en ingångstrappa och sedan 2 lönegrader. Utöver det hade man befattningstillägg, beroende på svårighetsgrad i befattningen, samt 2 anställningstidstillägg. Avtalet innebar även automatiska lönehöjningar de kommande två åren. Lönesystemet för dagtid skulle man jobba vidare med, men det blev inget av. De ledande från företaget som varit med i förhandlingarna slutade. Fabrikschefen avskedades, delvis p.g.a. avtalet. Personalchefen omplacerades. Orsaken var avtalsuppgörelsen. Även underhållschefen slutade, vilket gjorde att arbetet med lönesystemen stannade upp.

1989 slutade man med 5,5-skift och gick över till permanent 6-skift.

Medlemsantalet 31/12 -89 var 695, en halvering sen 1971. Orsaken var rationalisering och att medlemmarna i de kemiska fabrikerna bytt förbund. Inga uppsägningar på grund av arbetsbrist hade behövts. På slutet av 80 – talet erbjöd bolaget avtalspension till dem som var 60 år och äldre. Det var ett mycket bra erbjudande som de flesta nappade på.

90- talet

1990-talet var ett händelserikt årtionde för avdelning 108. Efter endast 6 års produktion beslöt man den 3 juni 1991 att lägga ned CTMP-fabriken. Samma månad tillverkades den sista klören vid Klorfabriken och den lades ned. 1992 beslöt man lägga ned Kloratfabriken, och produktionen stoppades den 10 januari 1993. Företaget kallade 1992 till förhandlingar om uppsägningar. Man hade som målsättning att 1993 komma ner till 400 anställda. På listan, som företaget presenterade, fanns 143 namn, vissa med anställningstid på över 20 år.

Förhandlingarna pågick under hösten -92 och avslutades den 26 januari -93, utan att någon överenskommelse om turordning träffats. Det innebar att den som blev uppsagd hade möjlighet att överklaga uppsägningen. Ungefär 100 st blev uppsagda och 27 st överklagade. De fick hjälp av avdelningen och en ombudsman från förbundet. Av dessa fick 17 tillbaka jobbet. Förhandlingar fortsatte under 1993 om återtagande av uppsägningar. Slutresultatet blev att 59 personer blev uppsagda, 14 st placerades i en personalpool och 24 st blev föremål för rehabilitering.

Utvecklingen för fabriken såg bra ut, efter att man 1991 började tillverka helt klorfri massa samt börjat tillverka disolvingmassa igen 1993. År 1995 gjordes rekordvinst. Det gjorde att det kom som en överraskning, när MoDo-Papers vd Bengt Pettersson den 7 oktober -96 meddelade att han hösten -97 avsåg föreslå koncernstyrelsen en nedläggning av Domsjöfabriken inom 2 år. Orsaken var främst att säkra virkestillgången till Husumfabriken.

En facklig arbetsgrupp (Pappers, SIF, Ledarna och CF) bildades, och man planerade aktiviteter. Först kallades till presskonferens där man framförde kravet på att, om Holmen (ägarna) inte ville driva Domsjöfabriken, så borde man sälja fabriken. Genomslaget i riksmidia var stort, främst i DN och Expressen. Man ordnade en namninsamling med samma krav. Det bjöds in till informationsträffar och fabriksvisningar för bl.a. politiker, media och Skogsägare. Det gjordes en utredning om Domsjö Fabrikers regionalpolitiska betydelse, men den kom aldrig till användning. Den lär finnas på avd 108:s kontor. Tyvärr verkade det som att man inte hade något stöd från löntagarrepresentanten i koncernstyrelsen. Tack vare opinionsbildningen och aktiviteterna kom ett pressmeddelande den 6 december från Bengt Pettersson, att han skulle ge fabriken en längre frist, men i sak inte ändrat uppfattning. Den 11 december beslutade Holmens styrelse att uppskjuta beslutet om Domsjös framtid, men lämnade dörren öppen för försäljning. Det fanns intresse att köpa fabriken. Hösten 1999 kom försäljning till stånd. Köparna var 6 privatpersoner med Malcom Norlin i spetsen. De tog över fabriken den 1 januari 2000.

En sak, som bör nämnas i samband med försäljningen, är Semesterstiftelsen. Den hade bildats genom sammanslagning av arbetarnas och tjänstemännens semesteranläggningar,

som man under årens lopp erhållit från företaget. Anläggningar fanns i Borgafjäll, Hemavan och ett flertal anläggningar efter kusten. Stiftelsen var gemensam för anställda i Domsjö och Husum. Eftersom stiftelsen var knuten till Holmen, fick anställda i Holmen Skog bestämmanderätten över stiftelsen efter försäljningarna. Husum köptes ut och kunde bilda en egen semesterstiftelse, samt köpa in stugor från ursprungliga stiftelsen. Domsjö fick teckna avtal med den gamla stiftelsen, och anställda i Domsjö fabriker kunde fortsätta att hyra stugor av stiftelsen.

Pappers och Skogsindustrin kom 1995 överens om att övergå till månadslön från och med 1:a januari 1996. Det innebar att man fick dubbla löner i januari. Den 15 januari betalades decemberlönen ut och den 25:e januari fick man januarilönen. Semesterlönen, som man jobbat in under 1995, betalades ut i april. I stället för % -tillägg vid övertid och OB-tid blev det divisorer på månadslönen. Avd 108 förhandlade fram avlösningstid för skiftare. Avdelningens förslag var 24 timmar för alla, medan företaget föreslog 0 - 32 timmar, beroende på vilken befattning man hade. Man hade sett att vissa avlöste ute på parkeringen. Pappers frågade då hur företaget ville att avlösningarna skulle ske. Var det ok att avlösa på parkeringen? Resultatet blev att alla fick 24 timmar samt att några befattningar fick 8 timmar till. Avlösningstiden drogs av på utfyllnadstiden. Avtalet om avlösningstid var bland det första i förbundet.

1998 lyckades Pappers få igenom arbetstidsförkortning ATK med 1,5%. Individen fick välja mellan ledighet, lägga det på pension eller ta ut det i pengar. De kommande åren utökades ATK stegvis till 3,5 %, vilket det är fortfarande.

Medlemsantalet 31/12 1999 hade nu sjunkit till 423.

Åren 2000 – 2019

De första åren med de nya ägarna gick fabriken bra och vinsterna återinvesterades i fabriken. Bolagssyrelsemöte hade man nästan varje månad. Det byttes VD i fabriken flera gånger de första 5 åren. 2005 anställdes Ola Hildingsson som VD, och han var kvar i ca 10 år.

Under 2005 påbörjades arbetet med ett nytt skiftschema. Skiftschemat man jobbade efter hade sett ganska lika ut, sedan man gick från 4- skift och fick 36 tim/vecka 1975. Man började på fredagskväll med 7 nattskift första veckan (69 timmar). Vecka 2 arbetade man 5 eftermiddagsskift (35 timmar). Vecka 3 arbetade man 7 förmiddagsskift (64 tim.) och gick av kl.18.00 på söndag. Därefter var man ledig 19 dygn, om ingen utfyllnadstid behövde göras. Arbetsplatsträffar hölls, där bl.a. företagshälsovården informerade om vad som var viktigt

för hälsan att tänka på vid skiftarbete. Flera förslag på skiftschema togs fram, och i maj-juni 2006 röstade man först om ett schema, som sedan skulle ställas mot det schema man hade. Resultatet blev att ett 12-timmarsschema fick 54% av rösterna, och i november gick man över till 12-timmars. Första året var ett provår, och vid röstning i oktober -07 var 78% positiva till att fortsätta med 12-timmars, och därmed fastställdes schemat.

Allmänt kan sägas, att de svåraste uppgifterna som en fackstyrelse kan ta på sig, är att byta skiftschema eller bygga ett nytt lönesystem. Det hindrade inte styrelsen från att, efter ha klarat av skiftschemabytet, börja jobba med ett nytt lönesystem 2008. Det bildades en arbetsgrupp med AU från avdelningsstyrelsen(3 st), personalchefen, UH-chefen och en produktionsledare. Man började med att göra studiebesök på andra fabriker, för att få information om deras lönesystem. Ganska tidigt var man överens om att, som grund, satsa på BVA (befattningsvärdering arbetare), vilket fanns på många fabriker i Sverige. Utöver det var tanken att få fram ett system för individuella löner på både dagtid och skift. Tiden gick, utan att man lyckades med den individuella biten i lönesystemet. När fabriken såldes till indiska ägare, Aditya Birla, våren 2011, fick personalchefen så mycket jobb med rapportering till indierna, att arbetet med lönesystemet stannade upp.

Arbetet med lönesystemet togs upp igen 2013, och efter att ha varit nära att ge upp, kom man överens om riktlinjerna. Därefter började det svåra jobbet med att sätta pengar i systemet. Det man hade att hålla sig till var kostnadsläget i gamla systemet, samt att företaget lovat satsa 1,5 % av lönesumman i det nya lönesystemet. AU fick uppgiften att sätta pengar i systemet och få det i balans inom ramarna man hade att hålla sig till. När det gällde BVA satte man ihop en arbetsgrupp, som bestod av 10 medlemmar från olika yrkesgrupper, en från AU, en produktionsledare och en arbetsledare dagtid samt en utomstående expert på BVA-systemet. Dessa gjorde BVA-värderingen.

Det färdiga systemet bestod av BVA som grund för alla (skift och dagtid). På dagtid la man ett individuellt påslag (individuella löner på dagtid var inget nytt). På skift infördes ett anställningstidstillägg i 3 steg, som balanserade den individuella lönen på dagtid.

I april 2014 fick man godkännande av VD:n, och man började informationsträffar för alla. Man samlade 40-50 st vid varje träff, och i maj hade alla informerats. Röstningen om lönesystemet beslöts att genomföras i september. Resultatet blev ett godkännande med klar majoritet. Lönesystemet infördes i januari 2015.

November 2019 hade man 100-års fest med middag och underhållning för medlemmar och deras respektive samt inbjudna gäster. Förr var det vanligt med årsfester, men de senaste 30-40 åren har man bara haft 2 fester förutom 100-årsfesten. 1994 hade man 75-års fest och 2009 90-årsfest. Medlemsantalet 31/12 2019 var nu nere i 318. Under alla år utom de första åren har anslutningsgraden i facket varit 100%.

Förtroendevalda 1919-2019

Att lista upp alla förtroendevalda blir för omfattande. Tyvärr saknas protokollsböcker från många år under 20- och 30-talet, även en protokollspärm från 90- talet saknas. Eftersom nästan inga namn nämnts i historieredovisningen, kommer här en lista på ordföranden samt en del andra aktiva i avdelningen.

1919 – 1929	Ordf. Albin Tjärnberg. Arbetade i blekeriet
1919 - ?	Kassör Johan Hellgren "utearbetare"
1930 - 1933	Ordf. J W Berglund
1938 – 1942	Ordf. J A Tjärnberg
1942 - 1946	Kassör Karl Jansson
1943 – 1960	Ordf. Johan Hellgren (anställd av avd från 1948, där kassörsjobbet ingick). Johan verkade ha haft olika poster i avd ända starten 1919.
1960 – 1966	Lokal ombudsman Nils Wågström (skötte kassörsjobbet och satt i styrelsen redan 1949)
1967 – 1982	Lokal ombudsman Hemfrid Johansson (skötte kassörsjobbet)
1947 – 1956	Vice ordf. Tycko Jansson
1961 – 1962	Ordf. Holger Hägglund
1963 – 1964	Ordf. Tycko Jansson
1965 – 1967	Ordf. Helge Sundin (avgick i april efter storhelgsomröstningen).
1967 - 1968	Ordf. Sedvil Arnström (valdes i augusti -67)
1969 – 1970	Ordf. Tage Berglund (arbetade dagtid i spritfabriken)
1971 – 1972	Ordf. Sedvil Arnström
1973 – 1979	Ordf. Tage Berglund (avgick i augusti när hela styrelsen avgick).
1979 – 1984	Ordf. Stig Jonsson (arbetade i järnverkstan)
1966 - 1987	Vice ordf. Lennart Wiklund, arbetade i utlastningen och var en profil i avdelningen. Han ingav respekt och hans goda minne var en stor tillgång.

1985 – 2002	Ordf. Martin Eriksson. Arbetade i blekeriet och är den, tillsammans med Johan Hellgren, som haft ordförandeposten längst, men kommer att överträffas av nuvarande ordförande.
2003 – 2021	Ordf. Ronny Hellström. Elektriker och satt även i styrelsen 1982 – 1984 och var senare sammankallande i valberedningen.
1985 – 2015	Kassör Lennart Sellgren. Elektriker och med i AU och förhandlingar 1987-2016.
2016 – 2020	Kassör Helén Wallander. Arbetade på Kokvätskeberedningen och Biorening.
2020-	Kassör Tobias Andersson. Arbetar på Automation som elektriker.
1993 -	Vice ordf. Torbjörn Thorsell. Instrumenttekniker och med i AU och förhandlingar sedan 1993 och fortfarande aktiv.
När det gäller huvudskyddsombud så är det första namnet som hittades Torgny Öberg 1961.	
1970 – 1981	HSO Olle Åslund
1982 – 2002	HSO Hans-Erik Wågberg. Arbetade på instrumentverkstan.
2003 – 2009	HSO Anneth Hals Berglund. Förrådsarbetare och första kvinnliga HSO i Pappers.
2010 – 2019	HSO Lars Schedin. Arbetade skift i pappsalen.
2019-	AHSO Helén Wallander

Avslutning

Historieredovisningen är bara ett axplock av allt som hänt mellan 1903 och 2020. De viktigaste händelserna har jag försökt ta upp. Olycksfall och skyddsarbete har jag inte beskrivit, annat än sprängolyckorna 1945. Det har varit svårt att hitta något i gamla protokoll. Man kan utan tvekan säga att det har varit en farlig arbetsmiljö att jobba i fabriken. De första 40 åren fick de som råkat ut för olyckor lita på välgörenhet och stöd från arbetskamrater. Först 1946 fick man en olycksfallsförsäkring. Arbetsmiljön och säkerhetsarbetet har utvecklats mycket, och även om det finns mer att göra, så är dagens arbetsmiljö som himmelriket jämfört med det som var från början. Många svåra olyckor har skett genom åren. En del har lett till dödsfall. Jag började i april 1974, och under de första 5 åren inträffade 4 dödsolyckor i fabriken. I slutet av 80-talet skedde ännu en dödsolycka. Därefter har vi varit förskonade från dödsolyckor.

Trevligare är att nämna en del profiler, som man träffat i fabriken genom åren. Avdelningsmötena var välbesökta på 70-talet och början av 80-talet. Det blev alltid debatter i olika frågor. En person som oftast hade något att säga var "Frille" Nilsson (arbetade på klorfabriken), troligtvis socialdemokrat, och han var en bra talare med pondus. En annan som ofta hördes var Fred Sjöström (smörjare), och han drev frågan om att fabriken måste bygga en ny sodapanna. Den frågan är fortfarande aktuell. I stället byggdes de två befintliga sodapannorna om på 80-talet. Sedan 80-talet har deltagande på avdelningsmötena minskat, kanske beroende på generationsväxlingen på 70- och 80-talet. Förr var det självklart att gå på fackmöten. Idag har man så mycket annat att göra.

En händelse som jag har hört talas om inträffade i pappsalen, kanske på 60-talet. Arne Holmgren jobbade där och fick höra talas om att ett fabriksbesök av några höjdare i bolaget skulle ske. Han letade upp en gammal overall som var bara trasor och hade den på sig när besökarna kom. Det såg inte så bra ut, och kanske bidrog det till att man fick ett avtal 1971 om fria arbetskläder och arbetskor.

På järnverkstan arbetade Lennart Holmström, och han var rolig och hade alltid kommentarer om olika ämnen. En morgon träffade jag honom och han sa "Nu har basarna i fabriken sorg, riksdä'n har beslutat att hjärndöd är riktig död". Ni får tolka det själv vad han menade.

Det fanns många kraftkarlar i fabriken på 70-talet. Flera jobbade i baxningen, men jag tänkte nämna Yngve Söderberg, som jobbade i timmertippen. Han gick förbi ett gäng (3-4st) som försökte lyfta upp en filt på en hylla, men de lyckades inte få upp den. Yngve tog då själv och lyft upp den.

Vi avslutar på samma sätt som de gjorde i minnesskriften 1969, avdelningens 50-årsjubileum. En dikt till pionjerna av Lars Åkerlund (journalist).

Med valkiga händer Du skrev protokoll
om saker som mötet beslöt.

Du gjorde en rad om medlemmars groli
fast olja på vågen Du gjöt.

Du gav oss en skildring om åren som gick
om kampen för lyse och ved
På arbetets dag uti ledet Du gick
sådan var arbetets sed.

Med fötter på marken Du alltid stod rak
och höll på Din självklara rätt
arbetets rättvisa sak

- den kampen var inte så lätt.

-

Du förde vår talan Du stod i vår sold
Du offrade massor av tid
Du avfärdade tanken på bruket av våld
Du klarade oss utan strid.

Du talat för höjning av lön och ackord
Du hjälpt oss till villa och hem
Du höll oss tillsammans då tiden var för
hård.

Du fostrade pojkar till män.
Till Dig pionjär uti arbetets kår
som alltid stått rak och kavat.
För framtida segrar nu framåt vi går
till Dig vill vi säga ett **TACK KAMRAT.**